

Savezno Vijeće za godinu 5686.

Sazivljem

Savezno Vijeće

Saveza Cijonista u Kraljevini SHS, koje će se održati dne 17.,

18. i 19. oktobra 1926. u Zagrebu s ovim

dnevnim redom:

17. X. 1926. 10^{1/2} sati prije podne:

1. Pozdrav predsjednika (Dr. David Alkalaj).
2. Pozdravi korporacija.
3. Govor izaslanika Egzekutive.

3 sata poslije podne:

1. Izbor bilježnika i verifikacionog odbora.
2. Referat o cijonističkom pokretu i stanju pokreta kod nas (Drago Steiner).
3. Referat o Keren Hajesodu (Laza Avramović).
4. Referat o Keren Kajemet Leisraelu (Dr. Alfred Singer).
5. Izvještaj verifikacionog odbora.
6. Organizacioni referat (Inž. Oton Rechnitzer).
7. Financijski referat. (Egon Pollak).
8. Izbor komisije:
  - a) Keren Hajesodske,
  - b) Keren Kajemetske,
  - c) bidžetske,
  - d) kandidacijone,
  - e) rezolucijone.

18. X. 1926., 9 sati u jutro:

1. Izvještaj nadzornog odbora.
2. Generalna debata.

3 sata poslije podne:

1. Nastayak generalne debate.
2. Odrešnica.
3. Bidžetska rasprava.

Zasjedanje komisija.

19. X. 1926., 9 sati u jutro:

1. Kulturni referat (Dr. Šalom Freiburger).
2. Omladinski referat (Dr. Cvi Rothmüller).
3. Palestinski referat, napose obzirom na halučku farmu (Dr. Aleksandar Licht).
4. Referat o radu žene u cijonističkom pokretu (Jula Weiner).

3 sata poslije podne:

1. Debata o prijedlozima referatima.
2. Promjena pravila, zaključci i rezolucije.
3. Izbori.
4. Eventualija.*)

SAVEZ CIJONISTA U KRALJEVINI SHS.

Ing. Oton Rechnitzer,
tajnik.

DR. DAVID ALKALAJ v. r.
predsjednik

NA OVAJ POZIV NADOVEZUJEMO.:

Članovi Saveznoga Vijeća jesu: delegati, što ih biraju MO i članovi Saveznog Odbora.

Izbor delegata za SV provadja svaka MO.

Pravo biranja ima svaki član organizacije bez obzira na spol, koji je navršio 18 godina i uplatio šekel i prinos za Savez.

Birati se može za delegata svaki član organizacije, koji je platio šekel i savezni prinos te je udovoljio svojoj obvezi prema Keren Hajesodu, ako je navršio 24 godine ili je redoviti član kojega jvverejskoga akademskoga udruženja.

Svaki izbornik bira sav broj delegata, koliko njegova MO ima da izabere.

Na svakih 50 prinosnika otpada po jedan delegat, a organizacije, koje nemaju 50, ali najmanje 20 prinosnika, imaju također pravo da biraju jednoga delegata. Organizacije sa manje od 20 prinosnika biraju delegata zajedno s najbližom MO po naredjenju Radnoga Odbora.

Izbor se obavlja na osnovu jednakoga, tajnoga i izravnoga prava glasa sa glasovnicom i to:

MO s 1—3 glasaju po principu apsolutnoga majoriteta.

MO s više od 3 delegata vrše izbor po proporcijeskom izbornome sistemu. Glasa se po listinama, a listina treba da najkasnije jedan dan prije izbora podnesu odboru MO 10 osoba, koje imaju aktivno pravo izbora i to: lično ili preporučenim pismom. Kratku uputu za provedbu izbora ima da izradi i objavi za vrijeme Radni Odbor.

O izboru sastavlja se zapisnik, koji se dostavlja Radnome Odboru, a izabranim delegatima izda u se vjerodajnice.

Mandat za Savezno Vijeće traje za Savezno Vijeće, za koje je podijeljen, do provedbe izbora za naredno Savezno Vijeće. (§ 11. »Pravila«).

UPUTA ZA IZBOR DELEGATA SAVEZNOG VIJEĆA.

Prema proglasu Saveznog Odbora S. C. imaju se izbori za delegata Saveznog Vijeća provesti u vrijeme od 5. do 12. oktobra o. g. Svaka je mjesna organizacija družna pravovremeno obavjestiti svoje članove o danu izbora. Obavijest o danu izbora ima da sadrži i mjesto izbora kao i sat od kojega će se obavljati izborni čin s primjedbom, da će nakon dovršenog određenog sata moći da vrše izbornu pravo samo oni, koji se u tome času nalaze u izbornome lokalnu. U izbornome lokalnu ne smije se voditi izborna agitacija. Izbor provadja svagdje mjesna cijonistička organizacija.

U smislu § 11. pravilnika S. C. imaju se izbori za delegate Saveznog Vijeća provesti na sljedeći način:

I. Mjesta, koja imaju pravo na izbor od 1—3 delegata, glasaju po principu apsolutnog majoriteta. O izboru ima se sastaviti protokol, koji valja priposlati Savezu Cijonista u Kralj. SHS., najkasnije do 15. oktobra o. g. a izabranim delegatima izdati vjerodajnicu.

II. Mjesta, koja imaju pravo na više od 3 delegata, biraju po proporcijalnom izbornom redu.

Glasuje se po listinama. Deset osoba, koje imaju aktivno izbornu pravo, predlože odboru mjesne cijonističke organizacije najkasnije jedan dan prije izbora kandidatske listine. Predlaganje listina može da uslijedi lično ili preporučenim pismom.

Listina ima da sadrži toliko imena, koliko deglata otpada na dotično mjesto. Osoba, koja je na prvome mjestu na listini, smatra se nosiocem listine, a osoba, koja je prva potpisala listinu, smatra se povjerenikom te listine.

Glasovanje je tajno i lično, a glasuje se glasovnicama. Glasovnice imaju biti bijele boje i smiju da sadrže samo nosioca listine. Glasovnice treba da se predaju predsjedatelju izbornoga povjereništva u jednoj neprozirnoj bijeloj kuverti. Glasovnice, koje ne odgovaraju ovim odredbama su nevaljale.

Predaje li se u jednoj kuverti dvije ili više glasovnica jedne te iste listine, vrijdi to kao jedan glas. Ima li u kuverti glasovnica raznih listina, tad glas ne vrijedi.

Izbor provadja mjesna cijonistička organizacija, koja u izbornu povjerenstvo ima pozvati od svake listine po jednoga pouzdanika. Postoji li u jednom mjestu samo jedna listina, smatra se, da je izbor jednoglasno izvršen.

Priznanica za uplatu šekela i doprinosa Savezu Cijonista smatra se kao legitimacija.

Nakon završetka izbora otvaraju se izborne žare i ustanovljuje se rezultat izbora. Proglašenje izbornog rezultata je javno.

O rezultatu izbora ima se sastaviti zapisnik, koji mora da potpišu svi članovi izbornog povjerenstva kao i pouzdanici pojedinih listina. U zapisniku ustanovljuje se, koliko je glasova predano, koliko je od tih glasova bilo valjanih, i koliko je glasova dobila pojedina listina. Izborni se protokol ima najkasnije do 15. oktobra o. g. priposlati Savezu Cijonista, a izabranim delegatima izdaje se odmah vjerodajnica.

Broj mandata za pojedine listine ustanovljuje se tako, da se broj ukupno predanih glasova dijeli sa brojem delegata, što ga dotično mjesto ima pravo da bira. Svaka listina dobiva toliko mandata, koliko se puta nalazi količnik u zbroju za tu listinu predanih glasova. Ne budu li tako popunjeni svi mandati, pripadaju ostali mandati onim listinama, na koje otpadaju najveći ostaci.

*) Prema § 12., posljednja stavka. Pravila SC Kralj. SHS. rješavat će o prijedlozima za Savezno Vijeće ono samo onda, ako stignu Radnome Odboru ili Predsjedniku Saveza najkasnije 3 dana prije dana Saveznoga Vijeća.

Jugoslavensko halučko naselje u Erec Jisraelu

Oranje medje i njive - Traktor - Gradnja ceste i barake

Prva brazda

U Palestini ima kraj, koji je svakom Jevreju neobično mio. Tamo, gdje su se u stara vremena prostirala rodna polja do podnožja šumom pokrivenih obronaka, gdje su ubavi gajevi milovidno zaokruživali zelene njive i livade, tamo su, u plodnoj dolini Jezreela — u Emek Jezreelu — našli i prvi izaslanici jugoslavenskoga jevrejstva svoje parče zemlje. Na tim starim, nekad cvatnim poljanama Emeka, koje su postale gotovo simbolom novog i zdravog naraštaja jevrejskoga, njegovane su ruke našega Hansa ponovno uorale prvu brazdu na prastarim oranicama.

Koliko li je vremena proteklo otkad je jevrejski seljak odbacio plug, da mu korov vijekova izbriše svaki trag, pa do ovoga časa, kad su se zemlji nenavikle, zapravo otudjene ruke iz nova zahvatile u koštac sa zapuštenom prirodom? Nestala su cvjetna polja. Danas su još sunčana kao onomad. Klasje još se ne sagiba pod težinom zrelih usjeva. Nije se ustalasalo rodno polje, kad je dunuc blag povjetarac s obližnjih gora. Tek noću, kad bi se pojavile prve zvijezde na prozirnom palestinskom nebu, dolaziš do svijesti, da je to zapravo isto: ova zemlja dolje, po djeci svojoj, kamenom nabacana mater, ovo neizmerno potkuplje kroz koje gledaš ravno do trona gospodnjega i bezbroj pokoljenja onih, koji su u srcima gajili ljubav za to parče tla, a da ga ne ugledaše, ne osvojiše drhšućim rukama svojim. Zemlja je tvrda koliko je nebo sveto, a čežnja gola koliko je sjećanja u historiji.

Zbilja života često je kruta u Palestini. Ne može svaki da se ponosi, da imade svoju zemlju, koju može da obradi. Naprotiv, život se Palestine veoma teško može da podnese i uz volju za vratolomijama, nenadanim promjenama. Novoj Palestini fali mnogo staloznosti uredjenoga života. Nije po tome daleka pomisao, da se taj nemir svede spram sredjenja. Kad bi mogli svi palestinski useljenici da se odmah nastane i nasele u vlastitom ili zajedničkom domu onih, koji naginju jedan drugome po naziranju i radu, životna bi borba u Palestini zasigurno bila blaža. U život Palestine neukorijenjene useljenike koncentrovati u gradove ili jedan grad veoma je nezdravo i zavlači normalizovanje prvotnih uvjeta. Tek naseljivanje u znatnoj mjeri na nacionalnom zemljištu vidljivo će popraviti stalnost jevrejskog elementa, koji danas još mnogo fluktuiru kroz zemlju.

I osnutak naselja u Bet Š'arim jedan je pokušaj u tom pravcu. Element, što fluktuiru, bili su i jugoslovenski došljaci. Oni su se sada smirili. Nadajmo se, a to je želja i nama, koji smo ovdje: na boljitak svoj i zemlje, koju osvajaju radom svojim.

Jona Avni.

Pismo tajnika Saveza Cijonista, gosp. Hochsingera

Karmel, 1. septembra 1926.

Zakazana svečanost »prve brazde« uzduž granice nešto se zategla, hvala malariji, što sam se uhvatio negdje između Nahalala i Metule, na putovanju kroz kolonije. Ali kažu stari Palestinci, da nije bio u Erec Jisraelu, tko nije imao malarije. Pa neka tako bude i meni.

Na prvi dan ovoga tjedna, t. j. 29. pr. mj. dodoh — kao predstavnik Saveza Cijonista, u Bet Š'arim, na zemlju, što je naši halucim već kroz nekoliko tjedana obrađuju, gdje već stanuju u vlastitim drvenim kućama i gdje su već svaku grudicu zahvatili — rekao bih — seljačkim lokalnim patriotizmom.

Eno tu tuca Baruh kamen za cestu, što će voditi od glavnoga kviša kroz naseobinu do kuća. Tuca ga, kao što se tucao toliki kamen po palestinskim kvišovima, a opet drugačije. Osobnije. Njihova cesta. Njegova. Ima razlika, koju osjeća i treći. I dobar je taj kamen. Dovoze ga s blizih arapskih polja i razbija se lako. »Bit će kviš gotov«, kaže, »kad nas slijedeći puta posjetiš«.

Goldstein krči. Razasuti panjevi. Mučan posao. Što dublje kopa, to je korijen veći, žilaviji. Posao, priprave, uredjenja. Jednom kasnije, zabraviti će se. A ina mnogo tih neposredno nerentabilnih radova. Kad sam po prvi puta stajao na toj zemlji, pokrivao ju je još korov neobrađenih godina. Danas ga više nema.

Namjesto toga vidim gdje Kiš ponosno sjedi na traktoru i duboko ore. U Jugoslaviji je nepoznat taj novi haver u Bet Š'arim. Po mom je mišljenju izbor sretan. I po stručnoj spremi i po vedrini značaja. Stojimo oko traktora, a netko mjeri dubinu i širinu brazde. Dobar posao.

Napokon dođe red i na mene. Da prihvatim željezni plug i da ga rinem u isušenu tvrdu zemlju. Katz mi vodi mule putem granice, koju prvi puta označujemo. Granica jugoslavenske halučke farme. Augustovsko sunce je pripeklo, Katz bodri svoje mule i tjera ih naprijed (kaže, da se ne mijenja s Kišom na traktoru), a ja gonim iza pluga s osjećajem na granici između patosa i proze. Stizavamo u

Gradnja ceste. — Haluc Jakica Baruh tuca kamen za cestu naselja.

Berešit . . .

Prigodom oboravanja granica jugoslavenskoga naselja napisao Jichak Goldstein.

1. augusta 1926. Natovarili smo rastavljenju baraku na dva terejna automobila. Služila nam je na krasnome Karmelu, gdje je »kvuca jugoslaviti« gradila kuću jednom bogatašu. Kada smo je lani postavljali, bio je naokolo korov i grmovi. Sad ona ostavlja za sobom Karmelovu najljepšu zgradu s najljepšim vrtom. — Sjeditim uz šofera. Puštamo se s Karmela, vijugamo niz njegove serpentine. Meni je svaki kamen, svako drvo poznato, pa se opraštam od svojih znanaca. — Ostao je drugi automobil u gradu, jer se boji noći. Naš drnda dalje. Poderana je gumenjena kruška, kojom se ugoni zrak u trubu. Moja pluća nadomještavaju krušku. Trubim u trumbentu, kad treba i kad ne treba, pa rastjeravam pred nama ljude, djecu, deve i magarce. — Automobil se dalje trese. Prolazimo kraj Ruthenbergove električne stanice na kraju grada. Pet kilometara dalje provozimo se kraj ogromne tvornice cementa »Nešer«. Ostavljamo za sobom kvucu Ahavu, pa hasidsku naseobinu. Penjemo se uz Artiju. S njena vrha djelomice se otvara vidik u Emek. Provezli smo se kraj nekad arapske Džede. O zalasku sunca dolazimo do naše granice na cesti. Visoko trnje i korov napravilo je uzduž ceste skoro dvjesto metara široku, jedva prolaznu barikadu. Taj komad zemlje je kroz godine neobrađen. Iza njega se prostire strnište, sa kojega nahalalski zakupnici još nijesu odvezli sav pokošeni usjev. Njihovi konji i kola ugazili su puteljak kroz ovaj korov, koji se sa svojom gustoćom i bodljikama neugodno doima prolaznika. Ali ja nijesam prolaznik. Već sam ocijenio površinu i izračunao, za koliko

dana će biti pokošen. — Pokazujem šoferu do puteljka pa ulazimo u zemlju jugoslavenske kolonije. Vozimo se kojih četiri stotine metara u dubinu. Ondje je humak, na koji ćemo smjestiti mošav. Propada auto u strništu, škripe dijelovi barake na njemu. — Popesmo se na humak. Dadem zaustaviti auto. »Tu ćemo istovariti«, velim neodlučno šoferu. Mjesto za baraku tek treba da odredim. Šofer počinje odvezivati konopce. Ja se ogledavam. Humak dominira okolicom i pruža krasa vidik na sve strane. Preda mnom na istoku leži Nahalal. Razabire se elipsa njegovoga plana. Iza njega su brda nazaretska, koja zatvaraju daljnji vidik u Emek. Prema jugu su Efrajim brda. Na zapadu se proteže veličanstveni Karmelov masiv. Sjever je također obrubljen brdima. »Malo je ovakvih položaja u zemlji«, rekao mi je kasnije jedan od osnivača Nahalala. Ali pustimo sada brda i ako su u sutonu tako lijepa. Valja ojačati mjesto za baraku. Kojih pedeset metara dalje vidim dva krasna drveta. Balud im je arapsko, a Steineiche njemačko ime. Doista slične evropske hrastove. Pođem onamo. Mjesto je još uzvišenije, a k tomu se sjetim, da će u časovima odmora krošnjasti hrastovi pružati utočište od sunca. Dovičnem šoferu. On pride s autom. »Ovdje je ljepše. Tu ćemo je podići«. — Sred pustoga polja, u sve dubljem sutonu istovarujemo dijelove barake i ponešeno orude. — I bi večer, i bi jutro, dan prvi . . .

2. augusta. Baraka je ostala preko noći na otvorenom polju, dok smo mi kod Jehude večerali i spavali. Dogadaju se krađe u okolici, ali ko bi se sjetio da onom pustoši prode! Kome je poznato, šta se ondje rada? Sada je podižemo. Jichak radi glavne

poslove. Hajim pokušava pomoći, ali ne može. Još se nije oporavio od prošle malarije. I ja sam još slab od nje pa često moram da prekidam rad odmorom. pomaže nam jedan radnik. — Suton i opet pada. Baraka strši iznad strnja i grmlja na humku. Radnik se rukovanjem oprašta želeći nam sreću. »Koliko da ti platimo?« »To je vaša stvar. Inače radim osam sati. Kod vas ih nijesam brojao«.

Jichak bijaše otputovao u Afule da kupi par mula. — Večerali smo kao dosada kod Jehude. Hajim je već otišao preko — u »Jugoslaviju«. Ja sam još ostao u razgovoru. Konačno se opraštam od Jehude i Fike. »Prva noć na našoj zemlji ljudi!« »E pa laku noć!« — Silazim s Jehudinog humka preko ceste na našu zemlju. Tiha je noć, a nebo osuto zvijezdama. U polju svjetluca svijetlo iz barake. To ga je po dogovoru Hajim ostavio, da bih je ja lakše našao. — Prijatelj spava. Cvrče noćni kukci. U daljini brenče zvonca karavane. Promatram noć. S nahalalske strane kriješ nekoliko svjetala. Brda izgledaju kao ogromni zidovi, koji su se primakli našim granicama, pa me luče od svijeta. Ovaj osjećaj samoće i odijeljenosti pronire mi u dušu i ispunja je ugodom. Zvijezde na nebu sveudilj trepte. Prožinje me spokojni i svečani osjećaj. Opet ulazim u novi odsjek života. — U ovakvim časovima pišem roditeljima. — U ovakvim časovima molim se Bogu. —

3. augusta. Probudio sam se od prve noći. Vele ljudi, da je značajno, što čovjek ovakom prilikom sanja. Sanjao sam, da sam se povratio u selo, gdje sam svoje djetinjstvo proveo i upravo stigao na svadbu svoga prijatelja, kovačevog sina. — Iza doručka kod Jehude povratismo se u našu baraku. Kraj nje je grm zapušenog hrasta. Bode mi oči, pa

znoju do konca. Zagrlim Goldsteina, neumornoga pastora male čete, i sve, u smijehu i radosti, osjećamo ganuće. Taj veliki široki Katz poljubi me i reče: »Daj nam samo vremena. Sad još nema ništa. Ali ako zimi opet dođeš, vidjet ćeš, koliko smo uznapredovali.«

Kasnije sjedimo svi kod Altmanna, preko na Stockovoj zemlji, kod gostoljubivoga čaja. Isti onaj Altmann, s kojim sam toliko žestoko polemizovao. Principi nisu zaboravljeni. Mislim danas jednako kao i onda. I o landsmanšaftlih kolonizaciji i o židovskome radništvu u Palestini. Ali u životu ima više što zbližuje nego li što rastavlja. Zato mislim, da je dobra i ta zemlja, koju smo danas po prvi puta zaorali. Simboličan čin, toliko svečan u svojoj jednostavnosti, te nitko i ne misli, da drži govore. Raditi, raditi, to je sve. Haluci ovdje, a vi, gospodo, i cioniste, koji stoje iza vas, u galutu. Sve zajedno nas veže ta ljubljena zemlja neizmernih poteškoća. Mnogo vidim, što bi trebalo biti bolje i gdje je krivnja samo na nama. Ali ta dva mjeseca boravka u Palestini dat će mi i jedan novi optimizam. Optimizam prevladavanja. Bit će, bit će — kao onaj plug u grudi nedavnoga korova.

Uz srdačan cijonski pozdrav,

Vaš Hans Hochsinger

OLAKŠANJE STICANJA DRŽAVLJANSTVA U PALESTINI.

Već smo ranije bili javili o olakšanju sticanja palestinskoga državljanstva. Po novoj odredbi palestinske vlade od 25. augusta olakšava se zadobivanje državljanstva onim osobama, koje su optirale u god. 1922. Moraju odsada samo dokazati opciono očitovanje, a ne moraju više pridonijeti provizorni certifikat kakvo je dosada bilo propisano.

Nadalje, oni Židovi, koji su služili u britskoj armiji, a sada žive u Palestini, te hoće da postignu državljanstvo, dobivaju po najnovijim uputama High Commissionera besplatno certifikate o državljanstvu.

DR. KASTELJANSKI, NOVI GOSPODARSKI SAVJETNIK CIJONISTIČKE EGZEKUTIVE PRISPIO U JERUSOLIM.

Jerusolim, 18. sept. ITA. Dr. A. Kasteljanski novo imenovani gospodarstveni savjetnik Cijonističke Egzekutive, prispio je ovih dana u Jerusolim. Dr. Kasteljanski je priznati autoritet na polju internacionalnog gospodarstva. Njegova izdanja o razvitku modernog gospodarstva, kao i njegova knjiga o nacionalnim pokretima u modernim državama, donijese mu mnogo priznanja. Dr. Kasteljanski će pomno proučiti gospodarstveno stanje Palestine, pa će izreći svoj sud u ovim tačkama: a) razvitak i promicanje trgovine i industrije u Palestini u cijonističkom interesu; b) stvaranje posredne ustanove

ga odlučih izvaditi. Uzmem potrebno oruđe — krampu, lopatu i sjekiru — i dadem se na posao, prvi posao iza malarije. Posao je jednostavan. Ft bi ga mogao smjesta naučiti. Sasječeš grane grma tako, da ti sam panj ostane. Napraviš oko njega tanjir od 1 do 1 i pol metra polumjera i staneš produbljivati tanjir. Sada ćeš nailaziti na deblje ili tanje, dulje ili kraće žile. Jednu ćeš ih po jednu najprije osloboditi od zemlje, a onda odsjeći od panja. Tako ćeš ići sve dublje, sjeći ćeš sve više korijenja, panj će se konačno početi drmati, kad ga udariš, podsjeći ćeš i onu zadnju jednu ili dvije žile, koje ga još drže, i izbacit ćeš panj iz rupe, koju si međutim ovako radeći izdubio. Jednostavan posao, kad ga ovako čitaš. U praksi je naravno nešto teži i sporiji. Dok izbaciš jedan panj, već si dobrano nakvasio znojem košulju. — Podkresao sam grm i dubim tanjir uokolo. Osjećam, kako malo snage imadem, a i ove nestaje. »Moraš napolje«, stišćem krampu i zube. Izlazi Hajim iz barake. Krčnjava je bila njegov specijalitet. Nijedan se nije mogao takmiti s njime u broju iskrčenih panjeva. Sada — rekonvalescenat — imade štap u ruci, o koji se podupire. »Ostavi taj posao. Istrošit ćeš i ono malo snage, koja ti se vratila«, i nastavi da me nagovara na uzmak. »Zar da ostavim panj u zemlji?« kolebam ja. »Ja znam, da ga ti možeš izvaditi, ali ćeš istrošiti svu snagu na njemu. Iza tjedan dana izvadit ćeš ga igrajući se. Radi sada lakše poslove. Piši Savezu, piši Keren Kajemetu«. Ostavim oruđe kraj panja varajući se, da ću iza odmora posao nastaviti. Udem u baraku. »Pisat ću, samo dok se na čas odmorim«, i ispružim se na krevetu. Ali za jedan čas utonuo sam u duboki san. — Probudio nas je Jehuda svojim dolaskom — prvi posjet jugoslavenskoj koloniji. »Juda, što će to biti? Još uvijek ne mogu da

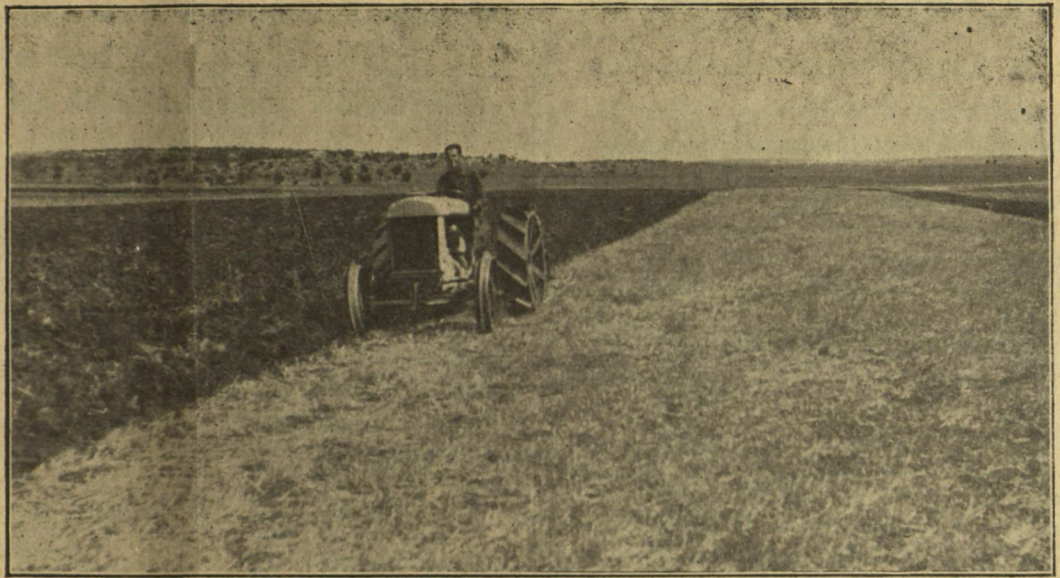
radim!« zajauknem ja. »Strpi se, Ivo, sve će biti dobro!« odgovori ta personifikacija mira i strpljivosti.

* * *

4. augusta. Jichak je kupio par mula i dao ih dovesti u Hajfu. Isplaćujem ondje bivšem vlasniku — židovskom kočijašu — kupovninu za životinje. Primi novac i pruži mi ruku. »Neka bude s uspjehom!« Drhtala mu je ruka i glas.

* * *

5. augusta. Vraćamo se Jichak i ja kupljenim mulama i novim kolima — kući. Natovarili smo kola hranom i oruđem, koliko je god mjesta bilo. Mule teglje, da je milina. Ni strma Artija ih ne zaustavlja. Nas dvojica pjevamo, da ječe hridine. — Na vrhu Artije stiže nas auto s gostima, koje smo htjeli preteći: g. Berger i supruga, pa arhitekt Kaufmann. Povratio se iz Amerike, baš kad se naša stvar nalazila u najkritičnijem momentu. Njemu i supruzi — našoj Šariki — imade se velikim djelom zahvaliti, što je naša kolonizacija još ove godine, i to ovako povoljno uslijedila. Sada nas podsjećuju, a dovode sa sobom čuvenog arhitekta Kaufmanna, koji će besplatno napraviti plan za koloniju. Prelazim u auto ostavljajući Jichaka i mule sa sobom. — I oni se prepadaju korova duž ceste. Dočekuje nas Hajim — Još uvijek slab i o štapu. Gđa Berger se upušta s njime u razgovor, a ja odgovaram na obilna pitanja Kaufmannova. Nastojim sakriti umor, što se iza dva dana trčkanja po gradu pojavio. Dok ja slušam njegove savjete, dolazi Jichak pa dodaje Hajimu stvari s kola. Ostao je još sanduk šećera od pedeset kilograma. Nema tome puno dana, kad je Hajim s lakoćom primao na svoje

Haluc Kiš ore njivu traktorom, koji je vlasništvo naselja.

Oboranje medje naselja. — Mule vodi haluc Hajim Katz — Za plugom gosp. Hans Hochsinger, tajnik Saveza Cijonista.

(Bindeglied) između Egzekutive i industrijalnih poduzeća u Zemlji; c) prijedlozi za stvaranje veze između palestinskoga trgovačkoga svijeta i engleskih fabričkih i industrijalnih kru-

gova; d) pouzdane informacije o postojećim i mogućim eksportnim tržištima s jedne strane, a s druge strane izvještaji trgovcima o izgledima stranog kapitala u Palestini.

široke pleći vreće ječma od metričke cente. Sada prihvati sanduk šećera i gotovo se sruši pod njime. Prokleta malarija! Priskoči Berger, ali ja ga pretekнем. I pred uvaženim gostima nas dvojica — tek naseljeni halucin — s naporom skidamo sanduk šećera od pedeset kilograma s kola na zemlju. — Šta li si, Šari, mislila, kad si nas promatrala u ovom poslu? Kad smo se prijašnje godine na Karmelu prvi puta u Palestini vidjeli, sjetila si me dana prvoga omladinskog sleta, kad smo zajedno stenografičkim govore i sastavljali zapisnik. Gledajući nas danas nijesi li se sjetila lanjskih kršnih mladića, kad je prštalo karmelsko kamenje pod udarcima njihova oruđa? — »Šta si rekao Šariki o tvojoj slabosti?« upitao sam Hajima, kad su gosti otišli. »Rekao sam, da to nije ništa. Rekao sam, da sam dobio injekcije i uzimam kinin, pa se malarija ne će ponoviti. Rekao sam, da puno jedem i ništa ne radim, pa ću za nekoliko dana biti opet stari. Ne boj se, Ivo, nedam ja, da nas neko žali!«

KNJIGE.

Naše je uredništvo primilo na ocjenu »Jevrejski Almanah« za godinu 5687. Izdao Savez Rabina u Kraljevini SHS. a uredio dr. Leopold Fischer, nadrabini u Vršcu. Cijena običnom izdanju Din. 40.—, s platnenim uvezom Din. 80.—.

Martin Buber: »Rede über das Erzieherische« (Lampert Schneider, Berlin 1926.).

Franz Rosenzweig: »Die Schrift und Luther« (Lambert Schneider, Berlin 1926.).

Ocjene donijet ćemo u narednom broju.

PUT JUGOSLAVENSKOGA SLIKARA U PALESTINU.

Gosp. M. Krušlin, veoma poznati slikar krajobrazna nakanio je, da potkraj ovoga mjeseca ode u Palestinu, gdje bi studirao razne motive i krajobrazne. Nakon povratka izložio bi slike u Zagrebu i drugim mjestima.

Značajno očitovanje južno-afričke vlade za cionizam

SPREMNOST ZA AKTIVNO POTPOMAGANJE KOD
SAVEZA NARODA.

Politički uspjeh gosp. Nahuma Sokolova.

London, 15. sept. (ITA). Južno-afrička vlada je u svojoj sjednici od subote, 4. septembra prihvatila ovu rezoluciju:

»Južno-afrička vlada već duго vremena sa simpatijama prati nastojanja Cijonističke Egzekutive da u Palestini izgradi židovsku narodnu domaju, pa ih smatra važnim radom za mir i civilizaciju. Ona želi ovom nastojanju potpuni uspjeh, te će po svojim zastupnicima kod Sav. Naroda i posvuda preduzeti sve što može, da sa svoje strane pomogne izgradnju židovske narodne domaje.«

*

Poznato je, da Južna Afrika medju engleskim kolonijama uživa naročiti položaj, pa je na pr. kod Saveza Naroda direktno zastupana. Ova će rezolucija prema tome imati jamačno snažnu rezonancu. Stav južno-afričke vlade ima se dovesti u vezu sa nedavnim posjetom Nahuma Sokolova u Južnoj Africi i bilježiti kao uspjeh njegovoga političkoga rada.

Nastojanja predsjednika Cijon. Egzekutive gosp. Sokolova urodile su i deklaracijama poljske i rumunjske vlade u korist cionizma.

MAGDEBURŠKI UBOJICA SCHROEDER OSUDJEN NA SMRT.

Berlin, 28. sept. (ITA). U utorak dne 16. septembra počeo je bio pred magdeburškim porotničkim sudom proces protiv Schroedera, koji je optužen da je umorio knjigovodju Hellinga. Optužba dalje navodi krivnju zavodjenja na krivokletvu i falsifikaciju isprava. Predstojnik je procesa bio direktor narodnog sudišta Loewenthal, a branitelj optuženikov Zaepfer. Medju svjedocima bila je takodjer i zaručnica Schroedera, Hil-da Goetze. Sud je pronašao Schroedera krivim i osudio ga na smrt.

ZAŠTO JE DEMISIONIRAO LORAND HEGEDUS, BIVŠI MADJARSKI MINISTAR FINANCIJA.

Budimpešta, 29. augusta (JTA). Bivši madjarski ministar financija barun Lorand Hegedus objavljuje pod nadpisom »Konfesionalna vanjska politika« seriju članaka, u kojoj izriče mišljenje da bi madjarski Židovi mogli mnogo pridonijeti, da se poprave odnosi Madjarske u internacionalnom svijetu. Numerus clausus drži Hegedus problemom za svakoga Madjara, koji hoće da živi u inostranstvu. Medju ostalim priča Hegedus i ovo:

»Moje posljednje službeno putovanje u inostranstvo odvelo me u Hamburg, gdje sam raspravljao s bankirima o zajmu. Kasnije sam čitao u madjarskim listovima, kako mi se zamjera, što sam tobože pregovarao s nekim zakutnim i sitnim novčarima. Na to uopće nijesam odgovorio. Moji t. zv. sitni bankiri bili su: najveća bankovna kuća u Londonu, prvi bankir iz New Yorka, koji je zbog pregovora došao sam u Hamburg, i ugledna patricijska porodica u Hamburgu, u palači koje su vođeni pregovori. Na židovima sobe, u kojoj se pregovaralo, bile su interesantne slike: fotografije sviju ministara financija, kojima je prastara tvrtka Hansa-grada ikad bila dala zajam. Ovakovu tapetu nijesam u mom životu još bio vidio, jer su tubili svi počevši od moga japanskog kolege, pa do Helffericha. Pregovori su završeni time, da je meni u čast bio priredjen svečani banket, ali zajma nisam bio dobio. Zavirio sam mojim gostoprincima dublje u oči i mogao zamijetiti u tih zastupnika financije, da se ne može da vodi financijska politika, ako nema povoljnoga javnoga mišljenja. Bankir, koji je sjedio sučelice meni, bio je darovao upravo u to vrijeme oko pola milijuna dolara za Hebrejski Univerzitet (!) Ovi finansjei, s kojima sam u Hamburgu pregovarao, čuli su i čitali, da u Madjarskoj udaraju po njima nazivajući ih židovskim plaćenicima. Onoga dana, kad mi se sve to u Hamburgu desilo, odaslao sam u Peštu pismo o svojoj demisiji.«

Slušajte RADIO koncerte na SILVERTOWN aparatu. Upotrebljavajte samo originalne ENGLEŠKE TUDOR akumulatore
Radio Silvertown. Sajm šte 56. Telefon 23-60.

OGLAS:

M. ILIĆ I GAŠPARAC

agencija za promet nekretninama
zadržaje svoje stare poslovne prostorije Petrinjska 3.
Telefon 19-97.
u kojima i nadalje ureduje.

U slučaju

potrebe ogledala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja u mjedi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti na adresu:

Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 2.

Cijene umjerene.

Solidna izradba.

Povjerenicima Keren Kayemeth Leisrael Ltd!

U smislu zaključka ranijih Vijeća sazivljemo
KONFERENCIJU SVIH POVJERENIKA KKL U ZAGREB

za

PONEDJELJAK, DNE 18. OKTOBRA 1926.

koja će se održati u 3 sata poslije podne u prostorijama
KKL, Ilica 38. I. s ovim

dnevnim redom:

1. Izveštaj o rezultatu rada u prošloj godini.
2. Naš rad u jubilarnoj godini.
3. Prijedlozi i rezolucije.
4. Eventualija.

UPRAVA KKL ZA KRALJEVINU SHS.

Dr. Hugo Bauer v. r.

Dr. Alfred Singer v. r.

Raspis nagrade Keren Kayemetha za omladinu

25 besplatnih putovanja u Palestinu za židovsku omladinu.

Povodom svoga 25 godišnjeg jubileja raspisuje Keren Kayemeth Leisrael natječaj medju židovskom omladinom cijeloga svijeta. On hoće time da dađe poticaja radu omladine za Keren Kayemet, koji smatra najvažnijim temeljem svoje egzistencije, i da ovaj rad stavi na novu osnovu. U tu svrhu stavlja židovskoj omladini na raspolaganje 25 besplatnih putovanja u Palestinu.

Uvjeti natječaja su slijedeći:

1. Učestvovati može svaki Židov i Židovka, koji na početku jubilarne godine t. j. na 1. oktobar 1926., još nijesu navršili 25. godinu.

2. Razdioba nagrada uslijedjuje prema ovim gredištima:

a) 10 putovanja u Palestinu razdijelit će se medju one učesnike u natjecanju, koji su u jubilarnoj godini, t. j. od 1. oktobra 1926. do 30. septembra 1927., na novo postavili najveći broj škrabica (kasica) KKL-a i koji su proveli najveći broj ispražnjivanja tih novo smještenih škrabica.

b) 10 daljih putovanja u Palestinu razdijelit će se medju one učesnike u natjecanju, koji će u jubilarnoj godini, t. j. od 1. oktobra 1926. do 30. septembra 1927., isprazniti najveći broj onih škrabica, koje su već na početku jubilarne godine, dakle 1. oktobra 1926., bile smještene.

c) 5 putovanja u Palestinu razdijelit će se medju one učesnike natjecanja, koji su u jubilarnoj godini, t. j. od 1. oktobra 1926. do 30. septembra 1927. ispraznili najmanje 40 škrabica i kojih škrabica imade unutar svih ispražnjivanja u jubilarnoj godini najveći prosječni iznos.

Medju onima, koji imadu dobiti nagradu s jednakim pravom, odlučuje ždrijeb.

Svaki učesnik ima da dobije samo jednu nagradu.

Nagrada sastoji u besplatnom putovanju 3. reda u Palestinu od mjesta obitavanja dobitnika i natrag uključivši boravak od 3 tjedna u Erec Jisraelu uz vodstvo odličnih vodiča i tumača.

Putovanje dobitnika uslijedit će u vrijeme, koje će odrediti Glavni Ured Keren Kayemetha — u proljeću ili jeseni 1928. — i to u formi društvenog putovanja.

Podjeljivanje nagrade obvezuje na faktično putovanje prema putnom planu Glavnoga Ureda KKL-a. Ukoliko pojedini dobitnik ne bi mogao uče-

stvovati na odredjenom putovanju gubi svoje pravo i na njegovo mjesto dolazi drugi po redu, koji imade pravo na nagradu.

Ustanovljivanje rezultata sabiranja uslijedjuje po Zemaljskom Povjereništvu Keren Kayemetha, koje će izdati poblize upute.

Podjeljivanje nagrada obavljat će na temelju u Jerusolm javljenih rezultata Glavni Ured Keren Kayemetha kao jedina i zadnja instancija.

Ako bi nagrade otpale na Palestinu, tad se može na želju putovani za nagradu na cijonistički kongres.

Rezultati bit će objelodanjeni.

Glavni Ured Keren Kayemeth Leisrael Ltd.

Julius Berger v. r. Wollstein v. r.

Židovski šport

REDOVITO VJEŽBANJE GIMNASTIČKE SEKCIJE

počinje u ponedjeljak 27. o. mj. u vlastitoj dvorani (Palmo-tičeva ulica 22.) sa slijedećim rasporedom sati:

Igrači odio (djeca koja još ne polaze školu) u utorak od 4 do 5 sati.

Djeca muška u utorak i subotu od 5 do 6 sati.

Djeca ženska u ponedjeljak i četvrtak od 5 do 6 sati.

Naraštaj muški I., II. i III. razred u ponedjeljak i srijedu od 6 do 7 sati.

Naraštaj muški, ostali razredi u ponedjeljak i srijedu od 7 do 8 sati.

Naraštaj ženski u utorak i četvrtak od 6 do 7 sati.

Članice u utorak i četvrtak od 7 do 8 sati.

Članovi u utorak i četvrtak od 8 do 9 sati.

Zdravstveni odio gospodja u ponedjeljak i srijedu od 8 do 9 sati.

Zdravstveni odio članova u ponedjeljak i srijedu od 9 do 10 sati.

Upisi novih članova vrše se svakim danom osim petka i nedjelje u Domu, Palmotičeva ulica 22. od 18 i pol do 20 sati.
Prednj. Zbor.

PREDNJAČKI ISPITI »MAKABIJA U ZAGREBU.«

Prednjački kurs Makabija u Zagrebu započeo 15. jula o. g. završen je ispitom polaznika dne 7. septembra o. g.

Teoretsku i praktičku gimnastiku (švedski sistem, Tyršov sistem, ritmička gimnastika-Dalacroze) predavao je društveni učitelj prof. Milan Janković, a higijenu, fiziologiju, anatomiju i prvu pomoć društveni član Arpad Hahn, cand. med.

Kurs polazilo je 25 članova (članica) odnosno naraštajaca, od kojih je pristupilo k ispitu u svemu sedamnaest, i to: devet članova, dvije članice, tri naraštajca i tri naraštajki. Opći uspjeh ispita bio je vrlo dobar, dok su petorica postigli iz svih predmeta odličnu ocjenu.

U daljnjem razvitku gimnastičke sekcije, koja danomice raste, pružit će novi prednjaci i prednjačice praktički dokaz svojeg osposobljenja za vođenje svojih drugova i drugarica, dajući ujedno ambicioznom podstreka, da se i oni kod narednog kursa teoretski i praktički usavrše odnosno osposobe za važan fizički i odgojni rad.

Dr. O. B.

NOVI USPJEH ŠAHOVSKOG PROBLEMNOG MAJSTORA G. I. GROSSA.

Gosp. I. Gross, kantor u Karlovcu, koji je nedavno slavio jubilej svoga tridesetogodišnjeg šahovskog rada, kojim je dobio priznanje i u širokom internacionalnom šahovskom svijetu, mogao je nedavno prigodom internacionalnog šahovskog kongresa u Budimpešti zabilježiti još jedan lijepi uspjeh: dobio je počasno priznanje kod internacional. šahovskog problemnog natjecanja.

*

Mi smo se prigodom jubileja g. Grossa osvrnuli na njegov neumorni šahovski rad a iznijeli i njegov zanimanje za razvitak šaha u Palestini te njegove radove o šahu u židovstvu, a sada bismo htjeli da iznesemo tek neke časopise i novine u inostranstvu, gdje su u posljednje vrijeme izišli njegovi šahovski problemni radovi, jer je vrijedno i potrebno, da se njegov rad upozna po našim krugovima. Evo nekoliko časopisa: »Magyar Sakkvilag« (Budapest), »Wiener Schachzeitung« (Wien), »Our Folder« (Philadelphia), »Hašahma« (Jerusolim), »L'Alfieri di re« (Palermo), »Illustrierte Zeitung« (Leipzig), »Zeitschrift für Schach« (Amsterdam), »Szachisto polski« (Lwow), »Gazette Times« (London) itd.

Gosp. se Gross upravo bavi mišlju, da jednoj uvaženoj cijonist. instituciji u Palestini dozvoli, da u korist Žid. Nar. Fonda izda njegove najbolje u internacionalnim turnirima nagradjene šahovske probleme.

f. a.

SALON „EMA“
češjaonica za dame
Zagreb. Ilica 12.

GJURO DETEL, ZAGREB

SLIKAR NAPISA I GRBOVA

Prije Marovska 7.

Sada Marovska 18

KAVA HAG

Prava zrnata kava bez kofeina
Preporučuje se starom i mladom

Dobijete svuda!

Iz štampe

«Obzor» list velikoga dijela hrvatske inteligencije u posljednje vrijeme nastoji da informiše svoje čitatelje o bivanju židovskom svijetu. Njegov redoviti pariški dopisnik g. Mato Četić napisao je povodom smrti Izraela Zangwilla članak o počecima njegovoga rada i tečaju njegovoga života. U redakciji »Obzorove« g. V. E. poslao je iz Pariza svome nekoliko vijesti među ovima i jedan veoma površan osvrt na gostovanje »Habime« u Parizu. Prigodom izložbe radova Koenig Koena u Beogradu donio je »Obzor« članak svoega beogradskoga izvjestitelja g. I. M. Petrovića o Koenu, napojanjima i životu Židova sa Jalije. U izvještajima iz Poljske svečuje se mnoga pažnja i Židovima u toj državi. »Obzor« štituje time jedno pozitivno nastojanje, koje još doduše nema posljednjim smjeru jamačno zbog nedovoljne obavještenosti, ali nama to simpatičnije, što polazi od vlastite inicijative. Postoje još dešavanja, da se u izvještajima nalaze jače griješke u detaljima i u osnovnim konstatacijama, jer se ne diferencijalno vrela, iz kojih se vijesti primaju i jer se redakcija katkad pozire na mišljenjima, koja drži autoritativnima, ali koja u stvari jesu vazda najispravnija. Na Rošš Hašana prenio je »Obzor« pariške revije »L. Europe Nouvelle« članak uglednoga francuskoga naučenjaka dr. Paul Louis Couchoud-a »Nova Palestina«, u kojem se sa simpatijom, u kratkim crtama, prikazuje razvitak Palestine, kod čega se naročito naglašava stvaranje prava židovskoga seljaka i renesansa hebrejskoga jezika. S razumijevanjem je napisan odsječak o kolonijama u Egiptu, dok prikaz postanka i razvitka prvih kolonija, za koje se onda stao da brine barun Rothschild, nije tačan. U članku se naglašava zblizavanje Arapa i Židova nasuprot viđenjima o napetom stanju. U uvodnoj napomeni redakcije »Obzor« k ovom članku nazivlje se cionistički pokret »silnim«.

U broju od subote, dne 19. ov. mj. objelodanjen je na mjestu obligatnih uvodnika sa šifrom M. S. signirani dopis iz Sarajeva o »političkoj orijentaciji bosanskih sefardica«, koju stavlja u niz »bosanskih paradoksa«. Zanimljivo — i ako bi se na prvi pogled reklo, da tek konstatuje, što su se Sefardi u Sarajevu toliko »ostentativno i korporativno« priklonili radikalnoj stranci. Ta je stranka, veli M. S., kriva svojoj nevolji Bosne, koja propada, pa Sefardi, koji su se, nastojanjem svojih vodja, opredijelili tako jasno za radikalne pomogavši ih baš kod zadnjih izbora za parlament, snove suodgovornost. Radikale ostavljaju njihovi pristaše u Bosni, jer uvidjaju štetnost radikalnog režima. Sad Sefardi jamačno ne će ostati jedini uz radikale pa sefardski vodje imaju pred sobom problem, kako da sačuvaju kompaktnost fronta, koji su stvorili vještački uplivišujući na svoje ljude, da glasaju i da se izlažu za jednu stranku, koja je postala toliko nepopularna. Gosp. M. S. drži da je votiranje novca sa strane sarajevske općine i darovanje drva sa strane države za gradnju sefardskoga hrama bilo izborna spekulacija radikala. Svojom uvodnom napomenom u članku, govoreći o dvim grupama u Sarajevu, pokazao je pisac, da prigovorima smjera na grupu »Jevrejskoga Života« a govori samo o Sarajevu, jer jedino u Sarajevskom izbornom kotaru dolaze Židovi u obzir kao odlučujući faktor. Kaže, da o antisemitizmu ne može biti govora nego o animoznosti, koja da je reakcija na političko postupanje sarajevskih Sefarda. I ta je animoznost gotovo nestala u srazmjeru prema vremenu neposredno iza izbora.

Vidi se u članku nastojanje pisca, da se prikaže što objektivnijim, ali nepovjerenje u njegove retke budi već i na prvi pogled upravo smiješno naivna konstatacija (ne bismo htjeli da kažemo zlobna) da je španjolski jezik stvar trgovačkoga trika (!) Jer, veli, Sefardi su većinom trgovci pa treba da se sporazumijevaju, a da ih mušterija ne razumije. Ne ulažeći ovdje u ocjenjivanje političkoga rada grupe oko »Jevrejskoga Života« na čiju je adresu upućen članak, htjeli bismo tek da reknemo da članak ostavlja impresiju izbornih akcija kad se sa svih strana propisuje ili svjetuje Židovima uz koža treba a s kime ne smiju da idu.

«Jutarnji List» od nedjelje dne 19. ov. mj. donosi interesantne podatke o broju šegrta u Zagrebu. U većem članku, koji je popraćen tabelom, komentirane su sve važnije brojke i pojave u toj statistici, koja je ograničena na godište 1925.—1926. Od 3.179 šegrta bilo je 3000 rimokatolika, 104 istočno pravoslavni, 14 evangelika, 39 Židova i 16 muslimana. Brojka o Židovima komentirana je ovom naivnošću:

«Upada u oči, da svih naučnika izraelske vjeroispovijesti, ima samo 39, od čega je, opet tek 16 trgovaca, a ipak su trgovačke radnje od dobre česti u njihovim rukama, prema čemu bi se moralo zaključiti, da su izraeličani uistinu odmah od porođenja trgovci, pak i ne trebaju posebne spreme za taj posao».

Komentatoru je, dakle, izmaklo — što ne bi smjelo biti, ako ima ambicije ozbiljnega razmatrača — da se za trgovca mogu Židovi i nežidovi izobraziti i u stručnim trgovačkim školama i javnim tečajevima, čega u državi a i u Zagrebu imade priličan broj.

U Roš Hašana broju tjednika »Judische Volksstimme«, koji izlazi već preko 20 godina u Brnu, objelodanjen je članak virovitičkoga nadrabina g. dr. H. E. Kaufmanna o cionizmu u Jugoslaviji. U Roš Hašana broju »Wiener Morgenzeitung« ima članak njenoga agilnoga jugoslavenskoga dopisnika F. Ajnala o Židovima u Južnoj Srbiji.

«Jevrejski Život» donosi u svom Roš Hašana broju »dopis nekkih zeničkih Jevreja, čija se imena nalaze u redakciji radi istinitog obavještanja javnosti«, upravljen na našega dopisnika iz Venice. Redakcija je dopis stavila pod naslov »Zenički Jevreji za Sefardski pokret«. Povod tome dopisu je izvještaj našega izvjestitelja u 35. broju »Židova« o predavanju gosp. Avrama Pinte u Zenici o sefardskom pokretu i o govorima g. dr. Vite Kajona i dr. Brace Poljokana. Budući da se naš

dopisnik nalazi već dulje vrijeme na put vanju, ne može sam da odgovori gospodi, čija se imena nalaze u vijeci redakcije »Jevrejskoga Života«. Mi bismo tek da poručimo anonimnim braniocima istine, da je nelijepo reći kome da laže, a, prvo, ne potpisati to punim imenom i, drugo, ničim dokazati. Da pokažemo samo jedan detalj: naš dopisnik govorio je o zahvalnosti i nezahvalnosti obzirom na govor dr. Poljokana i rekao jasno, da je sa simpatijom saslušano stvarno razlaganje dr. Vite Kajona. A anonimni jednomnom, ne govoreći baš ništa o čijem se to govoru upoće radi jednostavno započnu odsječak s rečenicom: »Nadalje ste napisali da mi ne možemo biti zahvalni na ovakovom predavanju, jer nije korisno za cionizame«.

Naš dopisnik je izričito rekao: »G. dr. Poljokanu ne možemo biti zahvalni za njegove riječi, jer ih ne možemo smatrati korisnima za cionizam«. To je naš dopisnik argumentovao time, što je dr. Poljokan rekao, da najprije treba raditi za razne institucije ovdje, a onda tek za cionističke. U anonimnom dopisu u »Jevr. Životu« jednostavno napisao je kao odgovor na ovo: »kako ne bi bila korisna za cionizam sefardska organizacija?«

Ovo je dovoljno za ilustraciju. Bilo bi za diskusiju mnogo podesnije da nepotpisani prigovoritelji lijepo pokušaju pobiti navod po navod našega dopisnika, a ne da sve isprevrnu, kao da hoće da stvore naopaku impresiju o nekom protusefardstvu.

Uredništvo »Jevrejskoga Života« trebalo je da nasmoagne nešto lojalnosti, i uz dopis, koji je objelodanilo, prikazati ukoliko, o čemu je riječ u izvještaju našega dopisnika. Jamačno je redakcija imala razloga da postupa, kako je i učinila, a nama preostade da si o tome razlogu stvorimo svoje mišljenje...

U Jerusolimu nije bilo nemira

U LONDONU NE ZNADU NIŠTA O PROTUŽIDOVSKIM NEMIRIMA U JERUSOLIMU.

London, 14. septembra. (ITA). United Press of America raširila je vijest o nemirima u Jerusolimu (preuzele su je i neke novine u nas. Red. »Židova«), koji da su uslijedili prvih dana Roš-hašana i za kojih da su postradala sedmorica Židova. Ova je vijest izazvala ovdje veliko čuđenje. Ni na jednom službenom ili neslužbenom mjestu ne zna se o sličnim događajima. Neprotumačivo je, na koji je način United Press došla do tih vijesti.

Iz Varšave nam javljaju da je način, na koji je Poljska Telegrafaska Agencija raširila ovu vijest, izazvao veliko ogorčenje.

Iz Jugoslavije

SA SJEDNICE RADNOG ODBORA SAVEZA CIJONISTA.

Na svojoj sjednici od 6. septembra o. g. Radni je Odbor primio na znanje potvrdu pravila Saveza Cijonista po Ministarstvu Unutrašnjih Dela. Zatim se raspravljalo o stvarima, koje se tiču nastajnog Saveznog Vijeća, te o njegovom programu i karakteru. Dr. Freiburger izložio je smjernice kulturnoga rada za narednu godinu, a gospojica Julia Weiner iznijela je plan o organizovanju cionističkih žena i nacrt svoga referata za Vijeće. U stvari organizacije Sav. Vijeća zaključuje R. O. da se za provedbu istog s tehničke i administrativne strane ustanove pojedini pripremni odbori.

Ad iz štampe

Na sjednici Radnoga Odbora, održanoj dne 13. septembra pročitana su pisma tajnika Saveza Cijonista gg. Hansa Hochsingera i haluca inž. Jichaka Goldsteina o naselju u Palestini. Iza toga prešlo se na diskusiju nacrt budžeta Saveza Cijonista za godinu 5687., koji će Radni Odbor predložiti Saveznome Vijeću, a zatim je govoreno o pripravama Vijeća.

POSVETA NADGROBNOGA SPOMENIKA BLAGOPOKOJNOME NADRABINU JACOBUI.

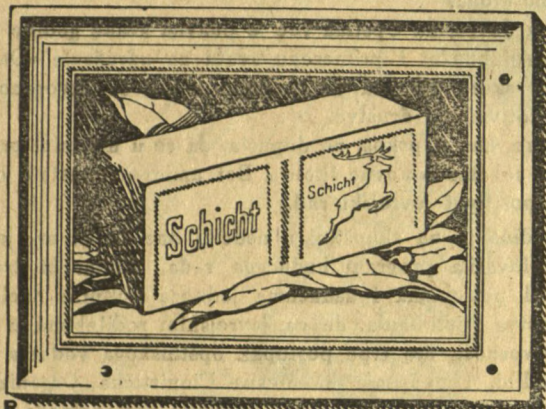
U nedjelju dne 12. o. mj. obavljena je na Mirogoju posveta nadgrobnooga spomenika, koji je Izraelitska Bogoštovna Općina u Zagrebu postavila svome u proljeću godine 1925. preminulome nadrabinu dr. Hosi Jacobi.

Kod groba se skupio veći broj židovskih gradjana i omladine. Bili su tuđe predstavnici svih židovskih institucija i udruženja. Uz predsjedništvo Bogoštovne Općine došla je na posvetu i većina općinskoga vijeća. Kad se okupila sva porodica blagopokojnih, među kojom i začas, predst. Saveza Cijonista gosp. dr. Hugo Spitzer iz Osijeka, započela je sama ceremonija tačno u 11 sati.

Kantor gosp. Weismann otpjevao je ponajprije »El male rahanim«. Iza toga održao je rabin gosp. dr. Margel lijep govor pun toplote prema pokojniku i bogat uvjerljivošću u vrijednost njegova djela. Bol, jaka i duboka prešla je sad, kad se navršila već gotovo jedna i po godina od preminuća, u tihu sjetu. Uspomena na muzeve, kakav je bio pokojnik trajnija je od kamena. Spomenik, što ga je podignula općina živ je svjedok našega spominjanja i srdačne, iskrene ljubavi prema pokojniku, znak harnosti za njegovo djelo. Pokojnik nije spadao u jednostrane učitelje nego je vazda odgajao mlade naraštajeve i svjetovao stare u punom skladu sa životom. Pa ako spomenik od kamena ne bude mogao odoljeti zubu vremena, a ono će duh djela pokojnika i njegove ličnosti vazda živjeti među nama. Grob taj za nas je sveto mjesto, jer krije tijelo našega pokojnoga vođe i učitelja našega, plemenitoga čovjeka. Njegova će uspomena biti vazda blagoslovljena kao uspomena pravednika u Izraelu.

Ima dobrih sapuna.
Doljih od Schichtovoga nema.
Najbolji je jedino

Schichtov sapun znak Jelen.

Budite oprezni kad Vam nude sapun „dobar kao Schichtov“.

Za najbolju kakvoću jamči samo

ime **SCHICHT** i znak **JELEN**.

P. T. A. donijela je ovu vijest preuzetu od United Press kao originalni telegram iz Jerusolima, što je naravno izazvalo nepotrebno uznemiravanje.

Iz Jerusolima javljaju, da su vijesti o nemirima izmišljene.

IZGREDA U PALESTINI NIJE BILO.

Iz Palestine stigle vijesti konstatuju, da tamo za vrijeme svečanosti prigodom Roš-hašana nije bilo nikakvih protužidovskih izgređa. Vijest United Press, koju su preuzele mnoge novine, ne odgovara istini.

(Ziko).

Nakon govora dra. Margela otpjevao je kantor gosp. Weismann »Šivisi adonaj«, a zatim je predsjednik bogoštovne općine gosp. dr. Hugo Kon održao kratak i veoma topao govor, u kome je iznio vrijednost i zamašitost ličnosti i rada pokojnikovoga, koji je preko pola stoljeća vodio svoje stado. Dublje nego u kamenu biti će uspomena na nj urezana u srcima zagrebačkih općinara.

Na kraju je rabin gosp. Margel izrekao kadiš i time je posveta bila završena.

Nadgrobni je spomenik masivan, od crnoga glaćanoga kamena i dosiže širinu čitavoga groba. Budući da se grob sam nalazi odmah do ulaza u prvome redu grobova, oko naročito zapinje o taj spomenik. Na gornjem dijelu spomenika, ispod ileniam mglhv rddahžužllRäpč,de-zzo rdgo dgo dgo govogvo imena pokojnikovoga ubilježeni su datumi. Uklesane brojke godina 1841.—1925. označuju vrijeme života blagopokojnoga nadrabina, a godina 1867.—1925. vrijeme njegovoga rada u zagrebačkoj općini. Iza toga u nekoliko hebrejskih stihova spominje se djelo pokojnikovo i slavi uspomena na nj. Spomenik je izradila zagrebačka tvrtka Jaroslav Strecha.

VOJVODJANSKI ŽID. SPORTSKI DAN.

Konačno je priredba »Vojvodjanskog Sportskog Dana« određena za nedjelju dne 26. septembra u N. Sadu. Društvu je uspelo, da kod Ministarstva Saobraćaja isposluje popust od 50 posto na željeznicama u celoj Kraljevini od 21. do 31. septembra pod brojem G. D. K. O. br. 8574, te će karte, koje se kupe na polaznoj stanici vrijediti uz potvrdu o učestvovanju na priredbi — koje će Klub izdavati učesnicima — i za povratak.

Naravno je, da su pripreme tek sada u punom jeku. Senta, Subotica, Sombor, Bečkerek, naši najjači sportski centri u Vojvodini imat će prilike, da se toga dana pored Novog Sada ogledaju. Prije podne održat će se konferencija vojvodjanskih cionističkih omladinskih društava, a na večer istoga dana održat će se akademija, na kojoj će također učestvovati vojvodjanska jevrejska društva.

Kako smo izvješteni pozvana su na ovu priredbu i ostala sportska jevrejska omladinska udruženja iz cijele Kraljevine, pa bi bilo poželjno, da svi pozvani izašlju na ovu svečanost svoje delegate.

IZ REDAKCIJE.

Zbog Sukota izlazi ovaj broj »Židova« danas u srijedu 22. septembra. Radi blagdana izaći će i naredni broj umjesto u petak dne 1. oktobra u srijedu dne 29. o. mj.

U našem izvještaju o proslavi srebrnoga pira predsjednika zagrebačke Izr. Bogoštovne Općine dr. Huga Kona u hramu u Strosmajerovoj ulici, ispao je pomutnjom pasus, u kome se spominje učešće kantora g. Weismanna u proslavi u hramu, što ovime ispravljamo.

SKUPŠTINA DRUŠTVA »DAVID« U NIŠU.

(Posebni izvještaj »Židovu«).

Niš, 15. septembra..

U nedjelju 12. ovog meseca, održana je u Nišu godišnja skupština društva »David«. Skupštinu s dovoljnim brojem članova, otvorio je g. Leon Eškenazi predsjednik društva. Saslušani su referati gg. predsjednika i blagajnika, pa se zatim prešlo na biranje nove uprave.

Jednoglasno je izabrana listina s gospodinom Eškenazijem kao predsjednikom, kojega s pravom ide veliko poverenje sviju članova, jer se mnogo zauzimao za društvo, naročito u konfliktu sa jevrejskom opštinom, koja je udruženju veoma nesklona.

Niška Jevrejska Opština već je odavna svake godine stavljala u svoj budžet i primerenu svotu za udruženje »David«, ali se tu skoro odrekla te tradicije i čak se otvoreno pokazala protivnicom društva.

Nikako, kao u prkos, ne dopušta, da se u njezinim prostorijama (u sobama osnovne škole i Bet amidrašu) sastaje omladina na pozitivni jevrejski rad.

Omladina je na skupštini u nedjelju dne 12. o. mj. jednoglasno prihvatila program budućega rada, kojim bi trebala zadovoljiti potrebama i zadaćama jednog kulturno-nacionalnoga društva i istaknula, da na jevrejskim roditeljima u Nišu leži odgovornost, što trpe postupak opštinskoga vodstva prema omladini. I ovdašnja bi Mesna Cionistička Organizacija trebala da utiče tuđe u korist kulturno-nacionalnoga rada omladine. Nova si je uprava stavila za zadaću, da će poraditi svim energijama, da bi vodstvo opštine izmenilo svoj postupak.

Uprava je društva sastavljena ovako: predsjednik g. Leon Eškenazi, tajnici su B. Gedaljo i R. Alkalaj, blagajnici Izrailo

Beraha i Moša M. Alkalaj, knjižničari Isak Gedalja i Moša J. Mandil. U nadzorni su odbor izabrani: za predsjednika Isak M. Mandil, a kao članovi Nahman Mandil, Bora Šlomović i Marko Abenšvan.

Upravu čine lica s dovoljno židovskoga i cionističkoga znanja i s mnogo ustrajnosti, pa se nadamo, da će umeti savsime shvatiti svoj položaj i voditi društvo putevima potrebnima da se primaknemo što je više moguće k željenome cilju. Želimo joj u tome mnogo uspeha.

Omladinac.

Avram S. Poljokan.

Na erev Roš Hašana, u srijedu dne 8. septembra umro je u Banjoj Luci g. Avram S. Poljokan nakon oduže bolesti a u starosti od 77 godina. Zbog blagdana obavljena je sahrana istoga dana uz brojno učešće židovskoga i nežidovskoga građanstva. Pokojnik bio je u samom mjestu i van njega mnogo poštovan a u velikoj svojoj porodici mnogo voljeni uzoriti otac. Gg. Moise, Salamon i Rafael Poljokan gube u njemu svoga oca. Ožalošćenju porodici izričemo naše usudno saučešće a pokojniku zihrono livraha.

Kulturno udruženje židovske omladine »Neurim« u Zenici čestita svojoj članici Chav. Gizeli Levi povodom njenih zadržaka s gosp. Zadikom Danon iz Visokoga i želi im Mazal-tov.

IZ ŽIDOVSKOG OMLADINSKOG KOLA.

U nedjelju dne 26. o. mj. priređuje kolo izlet na Sljeme. Polazak sa Jelačićevog trga u 5 sati. Pozivaju se svi članovi da prisustvuju izletu.

Vjesnik Saveza Žid. Omlad. Udruženja

Uređuje vodstvo S. Ž. O. U.

IZ UDRUŽENJA.

»Ivrija«, Novisad. Rad se razvija u povoljnom pravcu. Primljene djevojke pomalo se uživljavaju u društveni život. Kurzevi upućuju članove u povijest literature (R. Friedmann) i razvitak cionizma (A. Friedmann). Napose su važni hebrejski kurzevi za početnike i za napredne pod vodstvom R. Friedmanna. »Ivrija« snuje priredbu palestinske izložbe, koja bi pokazala građanstvu, što je dosad stvoreno u Erec Jisraelu, pa bi time iskoristila povoljan palestinofilski štimung novosadskih Židova. Kontakt s ostalim vojvodjanskim društvima počeo se ponovno izgrađivati. Čini se, da će rad »Ivrije« u ovoj godini biti nadasve pozitivan, a bazira na metodi »ekskluzivnoga« to jest u stvari intenzivnoga odgojnog rada.

Čakovac. Društvo organizaciono napreduje. Za ovu je godinu već prijavljeno Savezu oko 80 članova. Osim toga se s uspjehom organizira u međumurskim mjestima rad za Keren Kajemet. Inače se rad kreće u dosadašnjemu smjeru, a čekaju se nove pobude od saveznoga vodstva.

Požega. Rad iza sleta zadovoljava. Izleti i sijela zadovoljavaju članove u priličnoj mjeri. Naskoro će biti održano javno sijelo, koje je već pripravljeno, ali je zbog pomanjkanja dvorane, a onda zbog blagdana moralo da bude odgođeno.

Travnik. H. Salamon Abinun odlazi zbog studija iz Travnika. Adresa je tajnika Salamon Salom, Travnik. Zbog rada s djecom, koji se provodi, stoji društvo u kontaktu sa saveznim vodstvom.

Beograd. Iza sleta održan je čitav niz konferencija o daljnjemu radu i o stavu beogradske omladine prema saveznim pitanjima. Beogradska omladina pokazuje življi interes za rad, pa se nadamo, da će u skoroj budućnosti Beograd zauzeti u pokretu dolično mjesto.

IZ VODSTVA.

Fotografija jednog omladinskog »ideologa«.

Zbog informacije omladine iznosim ovdje nekoliko odlomaka i izreka iz nepotpisanoga članka, koji je na gotovo četiri stupca u »Jevrejskom Životu« broj 119 od 27. augusta o. g. pokušao da dade moju fotografiju. Kako ne želim nikome sugerirati ni mišljenje o sebi ni sud o novinama, koje ovakvim sredstvima nastoje da onemoguće ljude, za koje drže da su im protivnici, zadovoljavam se na ovome mjestu jednostavnim citiranjem. Omladina može i mora da sama stvori sud o toj stvari!

»Zemlja Kanta dala je u ovo nekoliko godina, što se tamo bavio taj stipendirani nazov' jevrejski »naučenjak«, našoj domovini i zajednici ovdje sve drugo nego jednog čistog i neprikosnovenog borca za istinu i njene ideale. Izgleda da je zlo u krvi i u prirodi čovjekovoj teže istrijebiti no što se misli i da za to ne dostaju sve knjige, kursevi i drugi pisani lijekovi«. (Svojim posljednjim polemičnim člancima pružio je »mizernu sliku jednog pretencioznog, umišljenog, sitnog i u svoj svojoj bijedi razgoličenog »vodje« naše omladine... »vrijeme je, da raskrinkamo tog jevrejskog »visensafitlera«, koji sve u vidu neke ideologije i slične šarlatanerije prikriva svoje prave osjećaje i poglede na naš sefardski rad«.

»G. dr. Rothmüller, zacijelo, neće nam biti opasan protivnik, ne samo zbog toga što mu lagano cijela omladina okreće leđa i ne da se više blefirati, već i radi toga što se taj isti postepeno razvija u jednog bufona, kako nam najbolje svjedoči njegovo apsolutno nečasno i neozbiljno držanje prilikom sarajevskog sleta. Tu nam je g. dr. Rothmüller servirao svu onu talmi-kulturu, koju je pozobao na strani. Najprije insistira na tome, da slet pozdrave predstavnici ovdašnjih najvažnijih jevrejskih ustanova, da ih iste nekoliko časaka iz toga u demagoškoj vrućici nepristojno i surovo napadne, a

već sutradan taj isti »heroj« uvlači svoje roščiće ličnim objašnjenjima i pismenim izjavama liže sve ono, što je na dan prije zeuskom grmljavinom sakupljeno omladini objavio.

»...a htjeli bi odista znati, da li vjersku svijest jačaju oni harangirani omladinski skupovi, koji pod egidom »ideologije« g. dr. Rothmüllera više naginju svim ostalim strastima nego vjerskim osjećajima«.

»...a ne mislimo ovdje na tipove onih studenata, kao što je bivši student Rothmüller, koji godinama već prima nekoliko hiljada dinara mjesečno, da neprestano produljuje svoje »studije«...« »...žalimo zagrebačku općinu, kojoj se nametnuo ovakav šticećenik«. »Sve dotle, dok nam taj g. dr. Rothmüller konkretno ne dokaže ko su ti akademičari i ne pruži stvarne dokaze za istinitost svojih tendenciozno i čaršijski iznesenih tvrdjenja, smatramo ga običnim denuncijantom svojih drugova i nečasnim akademskim građaninom«. »I takav jedan tip ima toliko besramnosti, da nama spočitava ton pisanja i opominje nas na pristojnije pisanje!«

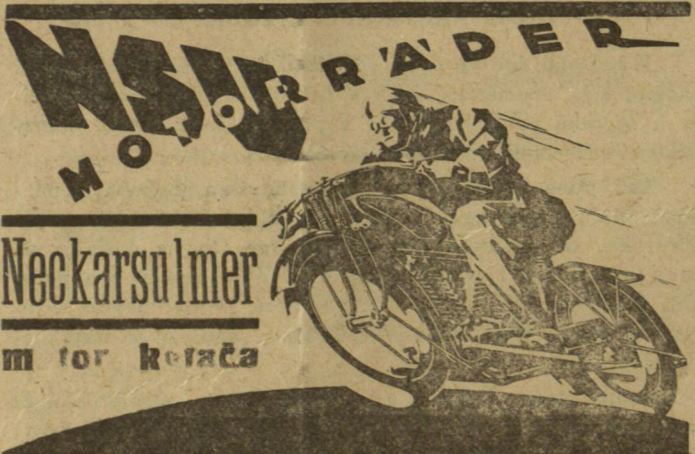
Pripominjem, da stvarno o mojim člancima nije ništa iznijeto. Znači, da je čitav članak ispunjen »crtanjem« moje osobe i proizvoljnim prikazivanjem pojedinih rečenica ne iz posljednjih, nego tek iz posljednjega članka »Tko je pobijedio na sletu?«

Cci Rothmüller.

HANOAR.

Izašli su cirkulari o »Hanoaru«. Nadamo se, da će naići na zasluženu pažnju. Treba da nam postane jasno: najviše je kriv dezorijentaciji omladine manjak odgojnoga glasila, koje veže i utiče na omladinu u smislu cionizma. Neka sva društva najkasnije do 6. oktobra o. g. odgovore na naše upite: 1. koliko će biti pretplatnika u vašemu mjestu (pretplata je Din 60.— na godinu); 2. tko dolazi u obzir za saradnju; 3. izjasnite svoje pristajanje uz lak stil i blisku sadržinu.

Haverim, svi i svagdje treba da pripremamo teren za vaskrsnuće svoga lista. Skupljajte pretplatnike, šalžite radove, pomazite savjetom!

na 2/6.6, 4/11, 6/14 i 8/16 konjskih snaga imade
Auto-garaža i mehanička radiona
Ivan DIRNBACHER Zagreb

Gudulićeva ulica br. 21. — Telefon broj 26-53
Bogato skladište prvorazrednih dvokolica, te svih djelova za automobile motorkotače i dvokolice. Vlastita i moderno uređena mehanička radiona. Za solidni posao i umjerene cijene jamčim
TRAŽE SE NUSZASTUPNICI ZA SVE POKRAJINE.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.
Zastupstvo i depot: **Norbert Weiss i drug**
Zagreb, Sajmište br. 51.
Telefon br. 7-33. Brzjaviti: Norbertis

INDUSTRIJA ORIJENTALNIH SAGOVA »MARBADIA« U JERUSOLIMU.

U Palestini se danas zamjećuje jaka tendencija, da se razvije domaći obrt i industrija.

Imamo da zabilježimo naročito jednu granu industrije, koja u Jerusolimu postoji već kroz mnogo godina, a to je industrija orijentalnih sagova »Marbadia« Ltd., koja je svoju djelatnost u zadnje vrijeme znatno uvećala.

»Marbadia« stavila si je zadaćom, da industriju orijentalnih sagova, radjenih rukom, koja je u mnogobrojnim zemljama Orijenta veoma razvijena, podigne u Palestini na visoki nivo. Sada radi preko 400 jevrejskih radnika u radionicama »Marbadie« u Jerusolimu. Veći dio tih radnika potječe iz krajeva, gdje je industrija sagova tradicionalna, kao na pr. iz Perzije, Bagdada, Jemena, iz Alžerije, Buhare itd.

Upotrebljava se samo prvorazredni materijal palestinske provenijencije. Niti su predene u zemlji, a bojadisane jakim bojama, koje ne slabe utjecajem svjetla ili od pranja? Uslijed uporabe samo izabranog materijala, primjenjivanja davno prokušane, orijentalne manuelne tehnike, ukusnih desena, koji često sretnom kombinacijom spajaju jevrejske simbole s tradicionalnim karakterom orijentalnih sagova, mogu proizvesti »Marbadie« potpunoma konkurirati, bilo cijenom, bilo kakvoćom, sa svim sličnim proizvodima s Orijenta.

Proizvodi »Marbadie« imali su na izložbama u Wenu i u Wembleyu općeniti i potpuni uspjeh. Kad bi uspelo privući takodjer pažnju židovskih krugova u Americi i u Evropi, mogla bi »Marbadia« u Jerusolimu znatno da poveća svoju proizvodnju, a mogla bi osobito doprinijeti proširenju domaće industrije, za razvitak koje u Jerusolimu postoje najbolji preduvjeti. Stvorivši tako domaću industriju, koja bi potpunoma odgovarala kondicijama zemlje, mogla bi »Marbadia« znatno poboljšati socijalni položaj stotina židovskih porodica iz Jemena, Bagdada, Perzije itd.

»Marbadia« želi posebno istaknuti, da nema ni kakovog udjela u produkciji sagova lošega ukusa, kao na pr. sagova sa slikom Herzla, Weizmanna, Herbert Samuela itd., koji su radjeni strojem. Ovakvi produkti evropejske fabrikacije ne smiju se nikako uspoređivati sa orijentalnim sagovima »Marbadie«, koji su isključivo radjeni rukom.

Industrija orijentalnih sagova »Marbadia« u Buharskoj četvrti u Jerusolimu preuzima narudžbe za izradbu sagova bilo koje veličine uz veoma umjerene cijene.

Pokućstvo na otplatu

I uz gotovo kupujte i naručujte samo kod producenta gdje dobijete najbolje i najsolidnije izradjeno, sve vrste spavaćih, jedaćih, gošpodske soba kao i pojedinih komada, te brijačkog i dućanskog namještaja.

IVAN PLAFTARIĆ
TRG N 8.

(Kuća s kupolom iza bišeg cirkusa Kludsky)

HRV. INDUSTRIJA STAKLA

G. Karal i drugovi
Telefon 8. ZAGREB Ilica br. 5
Palača I. hrv. štedionice

preporuča:
najfinije porculanske pribore Rosenthal i drugo te
pribore od belgijskog kristala. Osim toga drži stalno na zalihu veliku količinu običnog porculanskog te staklenog sudja za kuću, hotele, kavane, ljekarne itd.
Veliki izbor umjetničkih figura (rokoko) te raznih vaza od bijelog i bojenog kristala.

Naša društva

»LA LIRA«.

Jevrejsko Pjevačko Društvo u Sarajevu.

Dvadeset i pet godina rada.

Prije četvrt stoljeća osnovano je u Sarajevu jevrejsko pjevačko društvo. Rad od dvadesetpet godina jednoga društva sam po sebi ima neki značaj, a naročito, ako se radi o društvu, za čiji rad konzervativna sredina nema puno razumijevanja.

»La Lira« je osnovana godine 1900. a nastala iz jedne uske zajednice ljudi, koji su se bavili tamburanjem za zabavu. Kasnije se po malo napuštalo tamburanje, pa se sve veća pažnja posvećivala pjevanju u zboru, dok nije pjevanje ostalo glavnim ciljem društva. Razumije se, da »La Lira« made mnogo zasluga za razvijanje društvenosti i prijateljstva. U posljednjim godinama nije priređena nijedna jevrejska zabava i nijedna nejevrejska elitna priredba, kod koje ne bi sudjelovao Lirin zbor, koji danas stoji na zamjernoj visini. Kod svih zгода i svečanosti »Lira« je istupila u hratu, pjevajući razne sinagogalne pjesme raznih kompozitora. Ako još spomenemo, da je kod svih zгода Lirin zbor istupio sa zborovima ostalih jevrejskih društava u Sarajevu, tad je jasno, da ovo društvo reprezentativno uvijek djelovalo i temu se ima mnogo zahvaliti dobar odnošaj Jevreja prema sugrađanima drugih konfesija.

Naročito valja istaći, da su baš članovi »Lira« uvijek iz redova napredne jevrejske omladine, bili oni, koji su prvi širili i digli stijeg cionizma u Sarajevu. I nehotična pogreška društva, koje je prije imalo i pridjev »španjolsko«, davno je već korištena i danas »Lira« ima u svojoj zajednici Serarde i Aškenaze, kojima je ona jednako mila i draga.

Govoriti o »Liri« makar u kratko, bilo bi nepotpuno, ako se ne spomene i njen zborovodja g. Kosta Travanj, koji je ravnao zborom od njegovoga osnutka do pred godinu dana.

Prvi je predsjednik društva bio gosp. Iko Finčić, koji je imao tu sreću, da nakon četvrt stoljeća ponovno zauzme ovo časno mjesto, i da učini pripreme za Lirin jubilej.

Prigodom njenog jubileja želimo »Liri«, neka još dugo radi i napreduje na čast Jevrejstva.

jam.

Najstarija zagrebačka tvrtka dragulja, zlata, srebra, antikviteta i satova

Josip Englsrath

Utemeljena 1850. — Telefon interurban 640

preporuča svoje veliko skladište mod. svakovrsnih prigodnih darova

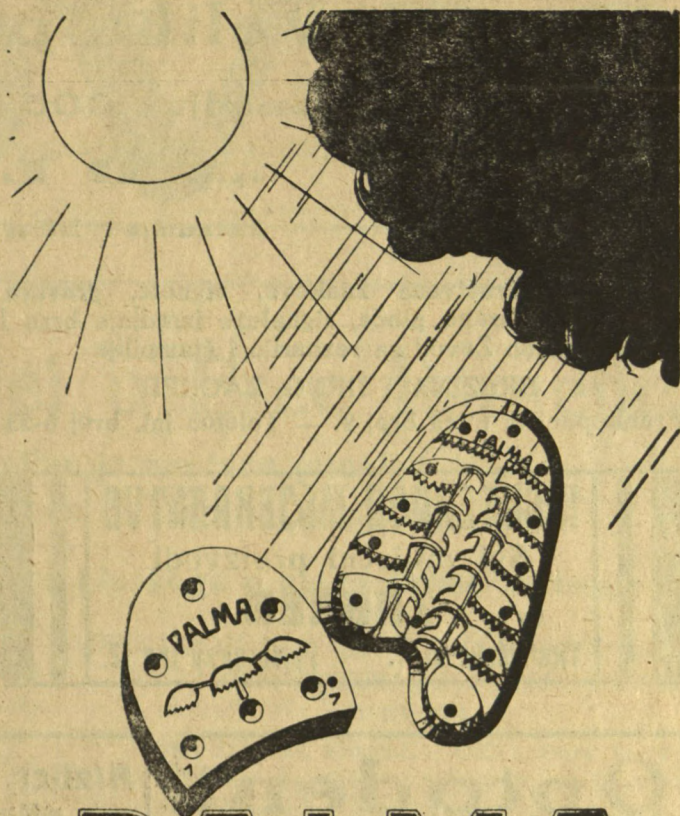
kao za vjenčanje, barmicva itd. uz poznato solidnu podvorbu Klej kodeš, Menore, kiduš-čase na skladištu. Kupuje biserje, dragulje, staro zlato i srebro, novce, antikvitete itd. uz najbolju cijenu.

PRESELENJA PO GRADU, KAO I IZVAN GRADA

te željeznicom sa Möbelvagonom, dovoz različite robe na i sa kolodvora, obavlja savjesno i uz najjeftinije cijene otpremništvo

Eliáš i Lah,

vlasnici velikih zračnih skladišta i industrijskih kolosjeka, Zagreb, Nikolićeva ulica br. 10, telefon 13-36.

PALMA

KAUČUK PETE I POTPLATE.

treba da nosite kod svakog vremena. »Palma« nije raskoš, jer daje elastičan, ugodan hod, što više za svakoga praktičnog i štedljivog čovjeka neophodno potrebna, jer je mnogo trajnija i jeftinija od kože.

Jedan pokušaj će Vas brzo uvjeriti. Tada ne ćete htjeti više nositi cipele bez »Palme«. 2001

TEHNIČKI BUREAU

„TEBIN“

Telef. 27-04 - ZAGREB - Preradovićeva 18

Stock MICHELIN autoguma. — VARTA-TUDOR akumulatori. EISEMANN dijelovi. — Zavod za vulkaniziranje guma. — Autopribor i autopotrebštine. — Punjenje i popravak akumulatora. — Benzin i ulje.

Jogurt

predusreće i liječi poglavito okrećenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehura, slabokrvnosti, bljedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, siadornu bolest i t. d.

Za sušičave je JOGURT vrlo kreпка hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuje i jača te pospešuje njihov razvitak.

Pazite na naš zaštitni znak!

Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naručbe:

JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.

Dvorište desno, II. kat, telefon 16 05.

Sve orste KRZNA Sve orste

uz izvanredno niske cijene naći ćete kod

„SISCIA“ D. D. Gundulićeva 4.

Prodaja na veliko i malo. — Oglad robe bez obveze kupnje. Krojačicama i krojačima odobravamo poseban rabat.

כשר PESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela). Primaju se abonenti u i izvan kuće.

Krznarija M. Radočaj

Gundulićeva ulica br. 8.

Preuzima svu krznu robu na moderniziranje, popravljnje mantela, jackena, boa, muških kaputa itd. Osim toga uvijek na skladištu: svakovrsne tu- i inostrane kože, najfinije vrsti. Preuzima strojenje i bojadisanje domaće kože. Preko ljeta preuzimaju se krzna u pohranu.

Š ofa, svile, platna, stolnjake, ručnike, žepne rabce, čarape, rukavice, čipke, vrpce, gumbe i svu ostalu robu kupujete najjeftinije u trgovini

IROŠ

II ca broj 26.

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb Nikolićeva 11.

Oglašite u „Židovi“

Nabavite Vaš pisaci i risaci pribor kod najjeftinije tvrtke te struke

A. BRUSINA K. D.

(Vlasnici V. i M. Steiner)

ZAGREB, MESNIČKA UL. 4.

Cjenici badava.

TENIS rakete kao i igrališta

popravljam i novo uređujem uz garanciju

Ludvig Toplak

Zagreb

Telefon br. 4 05 — Frankopanska br. 1 (dvorište)

Ne ćete se ljutiti

ako za RADIO odmah KUPITE NAJBOLJE od onoga što Vam nudi svjetski sajam:

„TELEFUNKEN“

stvorio je temelj Radiu pa postoji već 30 godina

„TELEFUNKEN“

je nebrojeno puta imitiran, ali nikada dostignut

Radio Standard

Zagreb, Maroška ul. br. 23

NAJNOVIJE!

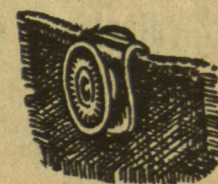

„MUNJA“

patentni gumb

Promenljiv za svako odijelo

Švanje gumbi nije više potrebno, trgan e sa korijenom i oštećivanje dijelova sukna je isključeno.

Dobiva se u svim strukovnim trgovinama

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:

„NOVITAS“ Zagreb, Predovićeva 23

Nadgrobni Spomenici

od D 500- gore

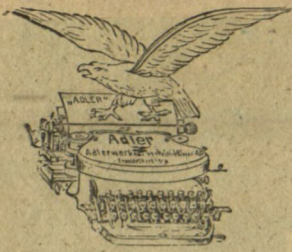
u velikom izboru prekrasno izradjeni od crnog švedskog granita, Labrador, Symeta, svih vrsti mramora kao i domaćeg trajnog kamena uz najumjerenije cijene kod

Kiparstvo i klesarstvo Jaroslav Strecha

ZAGREB

Ilica broj 102.

NADGROBNI OBRUBI, GROBNICE

Velika pobjeda 'Adler' pisaćeg stroja u Berlinu

Između 1000 pis strojeva raznih sustava dobio prvu nagradu

„ADLER“ model 7. sa 12.086 udara u 32 minute.

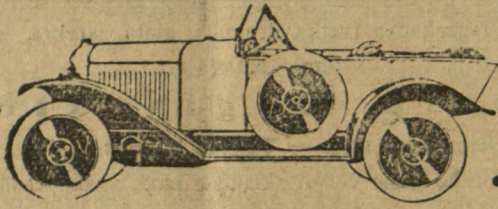
Skladište: Maria Krell, Zagreb, Nikolićeva ulica 12 — Telefon broj 20-18.

Štampilje, društvene znakove, vignete, gravure, čekiće, emajlirane ploče, signature izrađuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilje

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

Dragutin Pernat
gradjevni limar i uvoditelj vodovoda

Specijalna radiona za popravak hladionika, naprava novih štintnika za kotače, svih prevlaka sa aluminijem crnim limom i sve u to zasjecajuće popravke. Solidna i brza podvožnja. Preporuča se moja tt. ZAGREB, Frankopanska ul. 5.

Muzikalije, Columbia-gramafoni
Columbia-Ploče
nabavite najpovoljnije u specijalnoj trgovini muzikalija
Rikard Roskamp, Zagreb
Strossmajerova ulica 10. Telefon br. 64.

Bukova drva i svih vrsti ugljena nudjamo uz najpovoljniju cijenom i solidnom podvožnjom

Leo Kolarić
trg. drva i ugljena
Zagreb,
Paromlinska c.
Telefon 24-58

RICHTEROVO MLJEKARSTVO

Svi mliječni proizvodi

ZAGREB

Tkalčićeva ul. 1. — Pejačevićev trg 17.

Oglašujte u „Židovu“

Optodent pasta za zube

odlično čisti i desiriscira zube i usnu šupljinu, sprečava stvaranje zubnog kamena i daje ugodan miris dahu iz ustiju U Vašem je dakle interese, da svagdje tražite izričito **OPIODENT** pastu za zube. — Naručuje se kod:

„RAVE“ Zagreb

Jelačićev trg br. 2.

Atelier steznika — Zavod za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum

Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučica. Čišćenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

Željezne krevete

i ostalo željezno i okućtvo izrađuje najsolidnije „ZMAJ“ D. D. ZAGREB
Petrinjska ul. 3
Tražite cjenik!

Djevojčica

prima se na stan i potpunu opskrbu kod obitelji bez djece.
Upitati kod **Samojlo Singer**, kantor, Jurkovićeve 12.

Spedicija „Tranzit“ ZAGREB

Ilica 45. Tel. 18-03.
Prevozi. — Selidbe pokućvenim kolima. — Carinjenje. Uskladištenje.

IGLA

Zavod za ažuriranje plissee. Vezenje odjela. Sve vrste bijelog rublja rukom i na specijalnim strojevima. Vezenje monogram rukom i strojem, vezenje sa perlima. Rupice strojem. Sportski znakovi z stave. — Gumbi prelis.
Preradovićeve 33

M. Kanovnik

Mehanička radiona

Stanica Standard benzina i Sokony ulja
Zagreb

Poslovnica i skladište
Pri az 87.

Telefon 3-95.

HOTEL ROYAL

Vlasnik Milan Čanak

ZAGREB ILICA BR. 44-46

Udobne sobe, odlična kuhinja prvorazredna posluga.

Vlastiti autobus za otpremu putnika i prtljage sa stanice i na stanicu.

F. Stifter Zagreb

Da'matinska 7 Telefon 2-90.

Mehanička radiona. Montaža automobilske rasvjete svih sustava. Montaža magneta. Svi popravci automobilske elektrike. Akumulatori za rasvjetu, pogon za autorasvjetu, za radicelefoniju, za sve posebne svrhe. Popravci akumulatora. Postaja za punjenje.

STJENICE

radikalno uništi i za potpuni uspjeh jamči
„WERTHEIM“
Zavod za tamanjenje gamadi
Marovska 16. — Telefon 26-45
gdje je i prodaja svih vrsti sredstava proti gamadi.

TRGOVAČKA KUĆA

„REKORD“

Marovska 5 ZAGREB Telefon 28-13

Veliko skladište engleskih i čeških muških i ženskih štofova, svile, platna, zefira, pokrivača sagova kišnih kabanica i ostale manufakture.

Vlastita izradba finog muškog rublja po mjeri I NA OTPLATU.

MIRRO ŠČETINEC, ZAGREB

Jelačićev trg Duga ulica 2 Telefon 4-23.

Specijalitet rezanje bubikopfa. Češljaronica za gospodu i gospodje.

Prodaja parfumnih i toaletnih predmeta francuskog porijekla i svih vrsti vljasuljarstva.

Restoracija

„Nova Amerika“

Trenkova ulica br. 3.

Dolje sa cijenama. Od danas unaprijed snižene cijene za sve poštovane goste abonoma po ka ti Din. 700.— svaki dan tijesto. Ob čni abonoma samo Din. 550.— svaki dan pečene i salata ili varivo; dva puta nedeljno tijesto. Ako želite dobiti solidnu koštu izvolite se osvjedočiti. Preporuča se poznati **Jakov Prkić**, vlasnik

V. Pandić

gradjevna i umjetna bravarija
Kačićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.
Sigurnosnih brava uvijek na skladištu.

L. PIEROTTIA nasljednici

Zagreb, Kukovićeve ul. 23.

NADGROBNI SPOMENICI

Zahtijevajte čajni maslac

„MIRA“

dobiva se u svim delikatesnima radnjama. — Dnevno svježe skladišteno nalazi se Preradovićeve ul. 20. Telefon 16-97

MIRKO ŽUGEČ

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućstva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radiona za restauriranje antikviteta.

Podružnica

Stedionice i zalagaonice d. d., Ilica 67

podijeljuje za j m o v e na dragocijenosti i robu — te prima štedne uloške.

Uređuje od 8—12 i pol i 3—5 poslije podne.

Uloške za krevete,
Konjsku strunu i afrique
Gradel za madrace i rolete
Gobeline, mokete
Pliševe i brokate za pokućstvo te
sav tapetarski materijal

kupujete najjeftinije na veliko i malo kod

TRGOVINSKO K. D.

Zagreb, Ilica 45.

Zahtjevajte uzorke!

Vjek. Flosberger
M. Rothmüller i H. Grossman
ZAGREB, ILICA 38

Moje električno bušenje prima

Nove jeftino prodaje
Brisiona trgovina nožarske robe
Vjek. Flosberger
Zagreb Ilica 38

STAKLANA

BRAĆA GROS

ILICA 83 ZAGREB TEL. 12

Veletrgovina stakla, porculana kuhinjskog pribora. Najjeftinije vrelo za nabavu: Svi vrsti stakla, porculana, svjetiljka, ogledala, okvira, staklene ploče i raznog kuhinjskog pribora.

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire slike i ogledala.

Cijenjenim damama na znanje

Na 5. augusta otvoren je jedan prvoklasni modni salon haljina za dame, te se preporuča za izradu od najelegantnijeg engleskog modni salon haljina za dame Zagreb, Jelačićev trg br. 6.
Chic Parisiene K. d. kostima do najjednostavnije kućne haljine; izradba solidna i cijene umjerene Mezanin — — — Telefon 11-21.